

- VINKO, D., 2012a. Poročilo o delu odonatološke skupine. V: N. Sivec & T. Šantl Temkiv (ured.), Raziskovalni tabor študentov biologije Vransko 2007, str. 67-76, Društvo študentov biologije, Ljubljana.
- VINKO, D., 2012b. Poročilo o delu skupine za kačje pastirje. V: Presetnik, P. (ur.), Raziskovalni tabor študentov biologije Pivka – Dolnja Košana 2012, str. 47–51, Društvo študentov biologije, Ljubljana.
- VINKO, D. & A. ŠALAMUN, 2021. First record of Violet Dropwing *Trithemis annulata* (Palisot de Beauvois, 1807) (Odonata: Libellulidae) in Slovenia. *Natura sloveniae* 23(2): 25-37.

(N. ŠABEDER)

TERENSKI VIKEND SOD 2022 v KARAVANKAH

Dolgoletni člani društva in bralci *Erjavecije* ste bili tekom let seznanjeni že s kar nekaj terenskimi odpravami, ki so potekale na Gorenjskem. Tam je potekal terenski vikend, na katerem sem se prvič srečal s kačjimi pastirji leta 2015, terenski vikend pa smo na Gorenjskem izvedli tudi lansko leto. Poleg tega je potekal leta 2017 RTŠB v Predosljah, leta 2020 pa so bili na Gorenjskem kar trije tabori: RTŠB, BERT in Biocamp. Zagotovo je bilo kar nekaj odprav na Gorenjsko tudi že preden sem prišel v društvo.

Običajno je bil glavni cilj odprav na Gorenjsko obisk visokih barij na Pokljuki in Jelovici, ki so vsekakor vredna obiska, saj je tam kar nekaj v Sloveniji redkih in zavarovanih vrst. Letos pa smo se odločili, da bodo glavni cilj Karavanke, ki so se nam zdele zapostavljene v primerjavi s Kamniško-Savinjskimi in Julijskimi Alpami, saj so oboje precej bolj bogate z vodnimi habitati in podatki o kačjih pastirjih. Od Andreje Škvarč iz Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave OE Kranj smo prejeli koordinate več kalov iz pobočja Struške. To je gora med Golico in Stolom, ki se dviga nad vasjo Javorniški rovt. Prvi termin na katerega je bil kar velik naval prijav je bil mišljen v zadnjem vikendu avgusta 27-VIII in 28-VIII-2022. Vendar je bila vremenska napoved žal preslaba za tak podvig in smo terenski vikend predstavili za en teden na 3-IX in 4-IX-2022. V tem terminu sva se pohoda udeležila le jaz in Nika Tivadar, ampak se je vseeno splačalo predstaviti, saj je bilo vreme v soboto 3-IX-2022 prekrasno.

Parkirala sva pri domu Pristava in se odpravila na pot. Prvi vodni zadrževalnik (GK: 430544, 148508) sva našla že po kaki uri hoje pri Pustem rovtu. Bil je velik kot malo večji bazen, zagrajen in obložen s plastiko. Na njem sva opazovala prve zelenomodre deve *Aeshna cyanea* in planinske pupke *Mesotriton alpestris*, ki so naju spremljali še cel dan. Takih kalov oziroma zadrževalnikov je bilo na poti več in sva jim rekla bazeni.

Po kaki uri hoje sva prišla na aktiven pašnik na katerem je pastir pasel čredo krav in konjev. Tam je bil še en bazen in dva kala (GK: 430775, 149228; GK: 430770, 149269; GK: 430816, 149270), ki sta bila po izgledu bolj naravna, blatna

in manjša. Tu sva našla še ličinke modrega ploščca *Libellula depressa* in rjave žabe *Rana sp.*, ki jih žal nisva znala identificirati.

Po še eni uri hoje sva prišla na planino Svečica, kjer je bil še en bazen (GK: 431891, 148430) in en manjši kal (GK: 431907, 148412). Po slabih dveh urah hoje sva prispela na planino Seča, kjer je bil zopet en bazen (GK: 433635, 146618) in en manjši kal (GK: 433655, 146609). Tu sva našla najinega edinega plazilca in sicer mlado belouško *Natrix natrix*. Presenečena sva bila tudi nad številom ličink modrega ploščca *Libellula depressa* v manjšem kalu, kjer jih je kar mrgolelo.

Nato sva se spustila po poti čez Medji dol, ki je bila precej bolj strma od poti, po kateri sva šla navzgor. Ko sva prišla do doma Pristava, sva obiskala še vse tri gozdne mlake v bližini tega doma, nato pa sva se zapeljala še do močvirja pri ekološki kmetiji na koncu vasi Javorniški rovt (GK: 429942, 145766). Vse skupaj sva v prvem dnevu obiskala 12 lokalitet, od katerih sva na 11 opazovala odrasle osebkke zelenomodre deve *Aeshna cyanea*, na treh pa ličinke modrih ploščcev *Libellula depressa*.

SLIKA 1. Zadrževalnik na Suhem rovtu (Foto: N. Tivadar, 4-IX-2022).

Naslednji dan sva imela še velike načrte, kako bova obdelala Pokljuko in Bohinjski konec, a sva žal uspela videti le eno kopulo in eno samico med odlaganjem jajčec, vsi trije opazovani osebki na barju Šijec pa so bile barjanske deve *Aeshna juncea*. Nato se je žal vreme poslabšalo in je dež pregnal vse kačje pastirje in s tem tudi naju.

Drugi del odprave v Karavanke sem vodila Maja Bahor. Z možem in tremi otroci sem se v nedeljo, 4-IX-2022, odpravila na Jezersko, na geografsko mejo med Karavankami in Kamniško-Savinjskimi Alpami. Odpeljali smo se do Planšarskega jezera, kjer nas je najprej presenetila množica ljudi ter številna reševalna in gasilska vozila. Izkazalo se je, da so Planšarsko jezero izbrali na ta dan tudi za državno tekmovanje ekip prvih posredovalcev. Okrog jezera so je bilo postavljenih 10 točk z različnimi scenariji in zelo zanimivimi naslovi (npr. fantovščina, motokros, downhill, zipline, bela črtica...). Skratka, dogajanje nam je popestrilo prvo uro ob jezeru, ko kačjih pastirjev kar nikjer ni bilo opaziti. Gladina večjega, zahodnega dela Planšarskega jezera (GK: 463139, 140005) je po sušnem poletju precej upadla, v manjšem vzhodnem delu Planšarskega jezera (GK: 463315, 139926) se je zadržala večina vode iz minimalnega pritoka Jezernice (GK: 463469, 139892), medtem ko je bil iztok iz jezer popolnoma suh. Okrog 11. ure je le priletel prvi kačji pastir in skupaj smo ob obeh delih Planšarskega jezera zabeležili 5 vrst: bleščečega zmotca *Enallagma cyathigerum*, modrozeleno devo *Aeshna cyanea*, sredozemskega lesketnika *Somatochlora meridionalis*, progastega kamenjaka *Sympetrum striolatum* in krvavordečega kamenjaka *Sympetrum sanguineum*. Pri bleščečem zmotcu smo opazovali tudi kopule in našli 2 ličinki, pri vseh ostalih vrstah pa smo zabeležili le samce.

SLIKA 2. Planšarsko jezero v Zgornjem Jezerskem (Foto: M. Bahor, 4-IX-2022).

Nadaljevali smo na kmetiji v Zgornjem Jezerskem (GK: 462479, 140404). Lep popolni krog na ortofoto posnetku se je izkazal za rastlinsko čistilno napravo. Na kmetiji je bilo kar nekaj Koroških Slovencev iz bližnje Avstrije, ki jih je zelo

navdušilo moje raziskovanje kačjih pastirjev in so imeli veliko vprašanj, njihovi otroci pa so se mi pridružili pri lovljenju z metuljnico. Znova smo našli samce modrozelenene deve *Aeshna cyanea* in bleščečega zmotca *Enallagma cyathigerum*, od slednjega smo na rastlinah opazili tudi nekaj levov. Po prijetnem srečanju so nas pogostili še z *Jezersko slatino* – zdravilno mineralno vodo, ki izvirja nad bližnjo Ankovo domačijo.

Po obetavnem začetku smo nato opazovali le suhe vodotoke in mlake na ograjenih posestvih z opozorili, da je dostop prepovedan. Le še en samec zelenomodre deve je preletel prazno strugo Jezernice v Zgornjem Jezerskem (GK: 461938, 138913). Ko smo se vračali ob reki Kokri, smo se dvakrat ustavili, a le pri avtobusnem postajališču v Kokri (GK: 459717, 135072) sem opazila osamljenega samca sredozemskega lesketnika *Somatochlora meridionalis*.

Dan smo zaključili še ob jezeru Čnava (GK: 456177, 128948), kjer so otroci uživali na igralih, sama pa sem ob jezeru tik pred prihajajočo nevihto opazovala še modrega kresničarja *Ischnura elegans*, bleščečega zmotca *Enallagma cyathigerum*, modrozeleno devo *Aeshna cyanea* in progastega kamenjaka *Sympetrum striolatum*.

SLIKA 3. Progasti kamenjak *Sympetrum striolatum* je bil prvi kačji pastir, ki smo ga opazili ob Planšarskem jezeru (Foto: M. Bahor, 4-IX-2022).

SLIKA 4. Peter se je navdušil nad lovljenjem zelenomodrih dev *Aeshna cyanea*, ki smo jo na septembrskem terenjenju srečali na večini lokalitet (Foto: M. Bahor, 4-IX-2022).

Podatki, zbrani na tem terenskem vikendu, bodo javno objavljeni na *Bioportal.si*. Terenski vikend je sofinanciral Zavod RS za varstvo narave, območna

enota Kranj. Potekal je tudi v sklopu projekta Kačji pastirji in podnebne spremembe, ki poteka znotraj mreže Plan B za Slovenijo. Podnebni program mreže Plan B za Slovenijo sofinancirata Eko sklad ter Ministrstvo za okolje in prostor s sredstvi Sklada za podnebne spremembe. Za mnenja, predstavljena v tem prispevku, sva izključno odgovorna avtorja prispevka in ne odražajo nujno stališč sofinancerjev.

LITERATURA:

- KABLAR, D., 2020. Odonatološka skupina na Biocampu 009. *Erjavecija* 35: 9-13.
- KOGOVSŠEK, P., 2020. 6. Biološko-ekološki raziskovalni tabor (BERT) 2020 Mojstrana. *Erjavecija* 35: 23-24.
- KOGOVSŠEK, P., 2021. Terenski vikend SOD na Gorenjskem. *Erjavecija* 36: 22-26.
- VINKO, D., 2015. SODOVANJE 2015 Terenski vikend na Gorenjskem z mahovno devo *Aeshna subarctica elisabethae*. *Erjavecija* 30: 50-57.
- VINKO, D., 2017. RTŠB po 13 letih znova na Gorenjskem. *Erjavecija* 32: 52-55.
- VINKO, D., 2020. Raziskovalni tabor študentov biologije RTŠB 2020 - Gorenja vas. *Erjavecija* 35: 13-22.

(P. KOGOVSŠEK & M. BAHOR)

BIOLOGER & BOOM 2022, STARA PLANINA (SERBIA): RESULTS OF THE ODONATA SURVEY

Predgovor: Letos julija sta drugo leto zapored združeno potekala 11. mednarodno srečanje odonatologov Balkana (BOOM) in mednarodni biološki tabor Biologer, in sicer v jugovzhodni Srbiji na Stari planini. Ker se tokratnega srečanja žal ni mogel udeležiti noben član SOD, smo prosili udeležene kolege za pripravo poročila s srečanja, da ne bi prekinili tradicije poročanja o tem skupnostnem dogodku tudi v Erjaveciji. Temu primerno je pričujoči prispevek zapisan v angleščini.

ABSTRACT: In the end of July 2022 we conducted a small international BIOLOGER field camp in the Stara Planina Mt., Serbia, this year associated with BOOM. The location was chosen because of the interesting geology of the mountain, beautiful landscape and its high biodiversity. Since the fauna of Odonata in Serbia is still not very well known, we present our results and discuss some of the most important species recorded, while the complete dataset is also available through the BIOLOGER platform. We recorded a total of 16 Odonata species, of which *Cordulegaster bidentata* and *C. heros* are the most important. Both species are Near Threatened taxa, while the second one is listed in international legislation and thus of high conservation importance.

Stara Planina is one of the highest mountains in Serbia with Midžor as the largest peak at 2,169 m. Due to its beauty, landscape diversity, high biodiversity of flora and fauna, the rich geomorphological, hydrological, paleontological and cultural